Przesyłka opłacona ryczałtem

AIDAS

VILNIAUS LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS
eina antradieniais ir penktadieniais

DUODA NEMOKAMUS PRIEDUS
Ūkininkams — „ŪKININKĄ“
Vaikams — „VARPELĮ“

Nr. 22 | Vilnius 1938 m. liepos 15 d. | Pirmi metai

DAUGIAU PAGARBOS GIMTAJAI KALBAI

Skaitytojams gal ir ne visada patinka, kai rašome pusiau pamoksliniu tonu, dažnai papeikdami, pamokindami, paragindami ir panašiai. Tokis tonas tikrai gali įkyrėti, nusibosti ir todėl daug geriau būtų laikraštyje dėti informacinio pabūdžio žinių, straipsnių, pasiskaitymų. Deja. Mūsų gyvenimo sąlygos verčia ne tik laikraščių redakcijas, ne tik draugijų valdybas, ne tik inteligentus, bet ir visą šio krašto lietuvių visuomenę daugiau užsiimti rimtais dalykais, negu beprasmiškais. Gyvenimas dažnai verčia mus tai vieną, tai kitą klausimą ne tik svarstyti, ne tik dėl to pasisakyti savo nuomonę, bet reikalauja išspręsti, nusistatyti.

Daugelio svarbių klausimų eilėje yra ir gimtosios kalbos klausimas. Tiesa, kalba ne visada pasako apie žmogaus tautybę, kalba tai dar ne viskas. Bet mūsų gyvenimo sąlygose gimtoji kalba kartais reiškia daugiau, negu kiti klausimai ir taip yra todėl, kad su lietuvių kalbos vartojimu yra nenutraukiamai susijusi mūsų tautystė, mūsų tikras ir formalus priklausymas prie lietuvių tautos. Taigi neapsiriksime pasakę, kad *kas iš šio krašto lietuvių nustoja vartojęs gimtąją savo kalbą, tas patsai savo valia nutraukia visus ryšius su savąja tauta.*

Šiuo atveju negali būti ir, kaip gyvenimas rodo, nėra jokios išimties. Nustojai kalbėjęs lietuviškai, tuo pačiu nutraukei ir visus santykius su ta visuomene, iš kurios esi kilęs, ir todėl nieko nekaltink, jei tokiais atvejais nuo tavęs šalinasi tavo broliai, kaimynai, pažįstami, tautiečiai.

Žmonės gimtosios kalbos dažnai išsižada dėl kelių priežasčių: 1) politinių sąlygų verčiami, 2) būdami tautiškai nesusipratę ir 3) nesistengdami savo gimtosios kalbos gerai taisyklingai išmokti ir ją pamilti.

Mums ypač svarbu antros dvi priežastys. Tautiškas susipratimas nėra joks išmislas, joks miražas, kaip mėgsta kai kada įrodinėti visokio plauko interenacionalistai. Priešingai, tautiškas susipratimas šiuo metu pasiekė aukštąjį laipsnį ir su tuo reiškiniu turime skaitytis. Pagaliau nepamirškime nė valandėlei, kad gyvename atkaklias tautų lenktynes, ir jas laimės tik tos tautos, kurios bus pribrendusios politiškai, pasiekusios aukštą kultūros laipsnį ir susiklausiusios. Tautų lenktyniavimas pasidarė atkaklus dar ir todėl, kad laimėjusios tautos užima pirmąsias vietas visose gyvenimo srityse, nustumdamos prakišusias tautas, nors šios ir kažkaip meilintųsi prie nugalėtojų. Prisižiūrėję tautų lenktyniavimui, pamatysime, kad visur yra gerbiama ir branginama gimtoji kalba, kuri yra svarbus veiksnys kovoje už geresnę ateitį.

Todėl negalime ir mes abejingai traktuoti savo gimtosios kalbos, kuriai visur, kaip privačiame, taip ir viešajame gyvenime turi būti rodoma tinkama pagarba. Tokios pagarbos svarbumą, kaip ir pačios kalbos svarbumą, mūsų visuomenės gyvenime suprasime tik tuomet, kai gerai mokėsime lietuviškai. Šia proga turime įsidėmėti vieną svarbų dalyką. *Maža yra šiaip taip kalbėti lietuviškai; reikia gerai ir taisyklingai mokėti kalbėti ir rašyti.* Tai yra visų pirma kiekvieno mūsų, kaipo lietuvio, ne tik pareiga, bet ir garbės reikalas.

Šiuo dėsniu vaduodamiesi, įvedėme „Aide“ lietuvių kalbos skiltį. Kai kas daro priekaištus, kad šitoka skiltis esanti nereikalinga. Priešingai. Ji yra labai reikalinga. Tiesa, neturime didelių mūsų gimtosios kalbos autoritetų, bet tie, kurie rašo į skiltį, rašo nereklamuodamiesi, bet rašo tuo tikslu, kad gimtosios kalbos kiek geriau pramoktų pirmoje eilėje mūsų inteligentai, kurie *yra ir turi būti šiame krašte lietuvių kalbos pionieriai.*

Kas šiuo klausimu bent kiek domisi, tas galėjo pastebėti, kad gimtosios kalbos reikalu rašo visų tautų spauda, o daugelis laikraščių turi specialius skyrius.

Negalime todėl atsilikti nuo kitų ir mes, o juo labiau, kad turime daugiau prieš save darbo, negu kitos tautos.

Visa tai suimant krūvon, tenka padaryti išvadų, kad turime dėti visas pastangas, kad, kaip jau sakyta, gimtoji kalba būtų visų mūsų ne tik bendras reikalas, ne tik pareiga, bet ir tautinė garbė, kuri ypač reikia branginti. O gimtąją kalbą branginsime ir tinkamą pagarbą jai parodysime, kai *visi ir visur kalbėsime lietuviškai.*

Ministeris Bekas Rygoje

Pakeliui buvo sustojęs Kaune

„Aide“ jau buvo trumpai minėta apie Lenkijos užsienių reikalų ministerio Beko kelionę į Rygą.

Ministeris Bekas, paviešėjęs porą dienų Vilniuje, šio mėn. 18 dieną lėktuvu išskrido į Rygą. Kadangi dabar oro susisiekimas tarp Varšuvos ir Rygos eina pro Kauną, tai ministeris Bekas ta proga buvo sustojęs 20-čiai minučių Kaune. Aerodrome min. Beką pasitiko Lietuvos užsienių reikalų viceministeris Urbšys, diplomatinio protokolo šefas ir Lenkijos pasiuntinys min. Charvatas su pasiuntinybės nariais.

Iš čia po 20-ties minučių lėktuvu min. Bekas išskrido į Rygą.

Spaudos pranešimu, Rygoje Lenkijos užsienių reikalų ministeris buvęs priimtas nuoširdžiai, visi latvių laikraščiai plačiai aprašė min. Beko atsilankymo reikšmę ir Lenkijos-Latvijos santykiams ir bendrai politinei padėčiai Pabaltėje.

Ministeris Bekas Latvijoje viešėjo 2 dienas.

Ką sako „Gazeta Polska“

Visa lenkų spauda plačiai rašo apie Lenkijos užsienių reikalų ministerio Beko antrąją kelionę į Rygą (pirmą kartą Rygoje min. Bekas lankėsi 1934 metais), pabrėždami Lenkijos susidomėjimą Baltijos valstybėmis.

Būdingiausiai betgi pasisakė „Gazeta Polska“. Ji, ministerio Beko atsilankymo Rygoje proga, tarp kitko pareiškė, kad

„Jei turima galvoje Lenkijos politika Baltijoje, tai ji turi vieną tikslą — sustiprinti bendradarbiavimą valstybių, kurios betarpiškai yra suinteresuotos išlaikyti tame regione pusiausvyrą, kuri reikalinga visoje eilėje klausimų, atsirandančių dėl to, kad tos valstybės, kaip ir Lenkija, turi priėjimą prie bendros jūros“.

Toliau „Gazeta Polska“ pareiškia, kad Lenkijos politika nepripažįsta jokių blokų, ašių ar frontų ir todėl

„Jei, pavyzdžiui, turima galvoje valstybės, kurios sudaro vadinamąją „Baltijos Santarvę“ — Lenkija derasi su kiekviena valstybe atskirai, bet ne su jų grupe kaipo visuma“.

Didžiųjų karo laivų statyba

Šiemet kovo mėn. Anglija, Jungtinės Amerikos Valstybės ir Prancūzija, pasiremdamos 1936 m. Vašingtone pasirašyta sutartimi, kreipėsi į Japoniją, prašydamos pranešti savo nusitatymą dėl didžiųjų karo laivų statybos. Trys didžiosios valstybės sutiko palaukti atsakymo tris mėnesius, nors ir nelabai tikėjosi to atsakymo gauti. Ir tikrai, trims mėnesiams praėjus, jokio atsakymo iš Japonijos nebuvo gauta. Todėl liepos 30 d. Amerika, Prancūzija ir Anglija pasirašė tam tikrą protokolą, kuriuo didžiųjų karo laivų tonažas buvo pakeltas nuo 35.000 t. iki 45.000. Tačiau Anglija pareiškė, kad ji didesnių laivų, kaip 40.000 t o Prancūzija didesnių kaip 35. 0 t. nestatysiančios, kol kuri kita Europos valstybė nepradės statyti didesnių laivų už čia nurodytus.

Tik Amerika, kuri nori apsisaugoti nuo siurprizų iš Japonijos pusės, buvo pasiryžusi statytis didžiuosius karo laivus po 45.000 t. Tačiau, kaip kompetentingi amerikiečių sluoksniai praneša, bent tuo tarpu Amerika nestatysianti didesnių laivų, kaip 42.000 t.

Lietuvos skautų jubiliejinė stovykla

Lietuvos skautų brolija, šiemet minėdama savo valstybės ir savo organizacijos gyvavimo 20 metų (įsteigta 1918 m. Vilniuje) sukaktuves, surengė antrąją tautinę stovyklą (pirmoji buvo 1928 m.), kuri suskirstyta į dvi dalis: berniukų skautų stovykla atidaryta Dr. J. Basanavičiaus šile, Aukšt. Panemunėje, mergaičių skaučių — Pažaislio miške. Berniukų skautų stovyklą atidarė Valstybės Prezidentas Antanas Smetona, ta proga pasakydamas atitininkamą kalbą liepos 10 d. Tos dienos vakarą buvo surengtos bendros stovyklos laužas, kuris skirtas tėviškei pagerbti. Skautai suvaidino „Giesmę apie Gediminą“. Kitoje programos dalyje yra Baltijos ir Vilniaus dienų iškilmės, sporto šventės, žuvusiųjų Lietuvos didvyrių ir savo vyriausiojo šefo valstybės Prezidento A. Smetonos pagerbimas, laužai ir įvairios pramogos.

Mergaičių skaučių stovykla atidaryta liepos 13 d. Jos programoje: iškila į Kauną, žaidimų šventė, Nežinomojo Kareivio kapo ir Valstybės Prezidento pagerbimas, rajoninių švenčių rengimas, tautiškų papročių parodymas, konkursiniai pasirodymai su dainomis ir tautiniais šokiais, laužai ir kitos skautiškos pramogos. Berniukų stovykla truks iki liepos 18 d., mergaičių — iki liepos 20 d.

Į šią jubiliejinę Lietuvos skautų stovyklą yra atsilankę ir kitų valstybių skautų būriai, būtent: Latvijos, Estijos, Anglijos, Suomijos, Vengrijos, Amerikos, Australijos, Prancūzijos ir Švedijos.

Skautų stovyklos palapinės užima didelį plotą. Joje įrengtos visos skautams reikalingos įstaigos ir leidžiamas atskiras laikraštis „Stovyklaujame“.

— Iki šiol laikinai buvęs Lietuvos pasiuntinybės Varšuvoje sekretoriumi Jurgis Kairiūkštis dabar yra paskirtas nuolatiniu tos pasiuntinybės sekretoriumi.

— Lietuvos Žemės Ūkio akademijos studentų būrelis dabar yra išvykę į Švediją susipažinti su tenykščio žemės ūkio vedimu ir aplankyti švedų aukštąsias žemės ūkio mokyklas.

— Kauno dienraštyje „Lietuvos Aide“ plačiai aprašoma Vytauto Vileišio palaikų lydėjimas į Vilnių ir kauniečių Vilniuje patirti įspūdžiai.

Atidaroma pirmoji lietuvių sporto olimpiada

Liepos 17 dieną Kaune atidaroma pirmoji lietuvių tautinė sporto olimpiada. Ją atidarys Valstybės Prezidentas, dalyvaujant vyriausybei, organizacijų ir įstaigų atstovams, iš kitur atvykusiems svečiams ir vietos visuomenei.

Olimpiada prasidės išvakarėmis. Liepos 16 d. vakare bus uždėti vainikai ant Nežinomojo Kareivio kapo, iš ten bus vykstama į stadioną, kame bus uždegtas olimpinis aukuras.

Liepos 17 d. bus pamaldos ir iškilmingas olimpiados atidarymas. Tuo metu bus padainuota olimpinė daina, bus paradas ir tautiniai šokiai, kuriuos šoks 500 šokėjų. Po to prasidės įvairios sporto rungtynės, kurios truks Kaune ir Klaipėdoje iki liepos mėnesio pabaigos. Jos bus įvairinamos koncertais ir įvairiomis kitomis pramogomis.

Be to, olimpiados atidarymo proga bus padėtas Dariaus ir Girėno paminklui kertinis akmuo.

Olimpiados sportiškuose žaidimuose dalyvaus Latvijos, Šiaurės Amerikos, Anglijos ir Pietų Amerikos lietuviai sportininkai, kurie į Kauną jau yra atvykę.

Sporto stadionas, kur įvyks sportininkų pasirodymai, jau įrengtas. Jis galės sutalpinti apie 10.000 žmonių.

Varšuvoje prasidėjo prekybos derybos

Lenkijos ir Lietuvos ministerių pasakytos kalbos

Šio mėn. 13 dieną Lenkijos užsienių reikalų ministerijoje įvyko inauguracinis Lenkijos-Lietuvos prekybos deryboms vesti delegacijų posėdis. Posėdį atidarė Lenkijos užsienių reikalų viceministeris J. Šembekas, kuris ta proga pasakė kalbą, kurioje visų pirma Lenkijos vyriausybės vardu pasveikino Lietuvos prekybinę delegaciją. Savo kalboje p. ministeris tarp kitko pareiškė, kad prasidedančios derybos turėsiančios pagrindinės reikšmės abiejų valstybių santykių vystymesi ir podraug pareiškė, kad iš lenkų pusės lietuvių delegacija rasianti pritarimo ir geros valios.

Po to kalbėjo Lietuvos pasiuntinys Varšuvoje min. Škirpa. Jis, padėkojęs ministeriui Šembekui už sveikinimą ir priėmimą, tarp kitko pareiškė:

„Prisidedu prie pono ministerio pareikštų linkėjimų deryboms, kurios šiandieną yra pradedamos. Žingsnis po žingsnio, neskubant, bet ir nevilkinant, nes tai būtų nepateisinama, abi mūsų vyriausybės stengiasi susitarti įvairiais klausimais, kurie atsirado užmezgus mūsų valstybėms normalius santykius“.

Po abiejų ministerių pasakytų kalbų, Lietuvos ir Lenkijos delegacijos pradėjo pasitarimus, kurių metu bus svarstomi įvairūs klausimai, susiję su prekybos sutartimi.

Kas ką pirks

Prasidėjus pasitarimams dėl prekybos sutarties, spaudoje pasirodė žinių apie eventualę tiesioginę prekybą. Jau buvo rašyta, kad metinėje prekyboje tarp abiejų valstybių numatoma apie 20.000.000 litų apyvarta.

Lietuva Lenkijoje pirkinėtų *žibalą, geležį, anglus ir manufaktūrą*. Lenkija pirkinėtų Lietuvoje bekonus, kuriuos eksportuotų į užsienį ir kai kurias sėklas.

Jau dabar numatoma, kad Lietuva daugiau galėtų Lenkijoje pirkti, negu jai parduoti. Vadinasi, numatomas apyvartos skirtumas, kuri Lenkija galėtų išlyginti, plukdydama Nemuno ir Neries upėmis medžius į Klaipėdą.

Visa tai yra kol kas tik spėliojimai. Kas pas ką už kiek pirkinės, sužinosime, tik prekybos sutartį pasirašius.

Numatomi konsulatai

Kai kurie Kauno dienraščiai praneša, kad ryšium su prasidedančiomis prekybos derybomis tarp Lietuvos ir Lenkijos, darosi aktualus konsulatų steigimas.

„Lietuvos Žinios“ rašo, kad Lenkija norėtų turėti Lietuvoje net kelis konsulatus, o pirmon eilėn Panevėžyje ir Klaipėdoje.

Tačiau kol kas dar nieko tikro nežinia, nes tik šio mėn. 13 dieną prasidėjo Varšuvoje derybos dėl prekybos sutarties. Šie pasitarimai gali nusitęsti ilgesnį laiką.

— Šiomis dienomis Kauno mieste vienas sunkvežimis užkabino pasilenkiantį Lenkijos pasiuntinio min. Charvato automobilį ir jį gerokai apgadino. Min. Charvatas, kaip pranešama, sutrenktas, bet nepavojingai.

Blaivinimo reikalu vasarą

Garsus Anglijos generolas Valseley yra išsitaręs, kad girtavimas tai didžiausias ir pavojingiausias priešas, kuris užmuša daugiau žmonių, negu naujai išrasti kariški šaudymo pabūklai, kuris užmuša ne tik kūną, bet ir sielą. Kitas įžymus anglas teisėjas Kolleridžas pasakė: „Kad pasisektų žmones pripratinti prie blaivybės, tai galima būtų tuojau 90 procentų visų kalėjimų uždaryti“.

Vadinasi, alkoholis yra dideli nuodai, kurie sužaloja kūną, protą ir sielą, kurie stumia žmogų prie įvairių blogų įpratimų, blogų darbų. Alkoholis žmogaus organizme palieka labai stambias žymes, kurios esti žalingos ne tiktai tam, kuris geria, bet ir jo vaikams. Mėgstančio alkoholį gerti vaikai pirmiausia nuskriaudžiami materijaliai, nes dažnai jiems tenka patirti skurdą vien tik dėl to, kad tėvo ištekliai ir pajamos paskandinamos alkoholyje. Be to, vartojančio alkoholį vaikai dažnai esti silpnos sveikatos ir silpno proto. Jie turi daug palinkimų prie visokių prasikaltimų, už kuriuos baudžia teismai. Taigi geriąs alkoholį esti sunki našta ne tiktai šeimai, bet ir visuomenei, nes jis, užuot naudos, pridaro nemaža žalos. Dėl to kiekviena visuomenė, kultūrinio pobūdžio draugija, paskiri susipratę asmens — visomis priemonėmis ir kiekviena proga stengiasi įsąmoninti žmones, kad vengtų alkoholio, kad nenuodytų savo kūno, proto ir sielos. Tam tikslui įvairiu laiku ruošiamos blaivybės dienos, savaitės, kurių metu per spaudą, paskaitas, per radiją, parodas aiškinama ir rodoma apie alkoholio žalingumą paskiram asmeniui, šeimai, tautai ir valstybei. Šios rūšies propagandai nesigailima nei pinigų, nei laiko, nes alkoholis kasdieną sunaikina šimtus, tūkstančius ne tik turto, bet ir sielų.

Lietuvos Valstybėja irgi rūpinamąsi paplitusiu žmonių girtavimu, todėl ir ten kasmet mažiausiai du kartus per metus skelbiama kova su girtavimu ir daromos pastangos šią ligą nuslopinti, sulaikyti. Pv. šio mėnesio pradžioje visoje valstybėje buvo surengta vasaros blaivybės savaitė ir Kaune buvo suruošta paroda, kurioje kiekvienas, kuris tik atsilankė, pamatė ir įsitikino, kad alkoholis tai didžiausias žmogaus priešas, žiauriausias kenkėjas. Spauda aiškino alkoholio žalingumą lietuviškos visuomenės kultūrinei plėtotei, augimui. Neatsiliko ir radijas, vaizdžiai gyvu žodžiu išdėstydamas, kiek prarija alkoholis įvairiausių gėrybių ir kaip trukdo pažangą.

Šiuo reikalu ir mes, šio krašto lietuviai, turime rimtai susirūpinti ir neužmiršti blaivinimo idėjos ir reikšmės. Mūsų krašte, ypač šiuo metu, gal labiau negu kitur, yra paplitęs girtavimas ir ryšium su juo žalingos girtavimo pasėkos.

Priežasčių „išmesti stikliuką“ yra labai daug. Ypatingai šiuo metu esame užsikrėtę nuo kitų kiekvieną menknienį „paminėti“ su stikliuku, „aplieti“ buteliuku. Ar tai susitikę du pažįstami, ar tai talkos, ar vardinių metu, ar per krikštynas, vestuves, taip pat net ir per pakasynas (po laidotuvių), ar karščių ar šalčių metu, vis be stikliuko neapseinama, vis alkoholio nepamirštama. Dažniausiai pradedama labai kukliai, „dėl apetito“, „dėl ūpo“, troškuliui nuraminti arba nuotaikai sudaryti“. Bet rezultatas to kuklaus ir nekalto išsigėrimo visuomet esti žalingas.

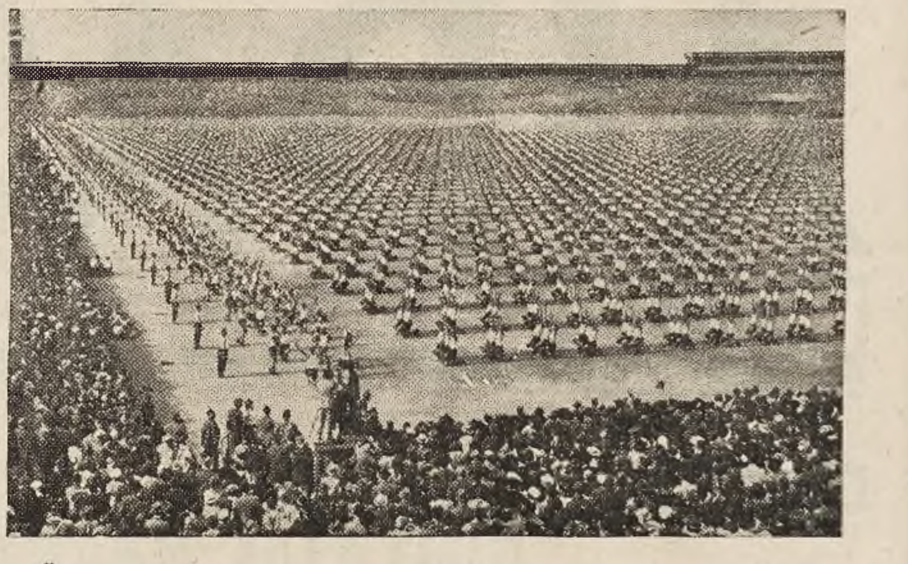
Pirmiausiai tuo būdu įprantama nuolatos girtuokliauti. Po tolių kuklių, bet dažnų išsigėrimų galop atsiranda palinkimas daugiau nusigerti ir pamėgti girtaujančių draugystę. Be to, net jeigu ir neįprantama daugiau gerti, tai ir mažos alkoholio porcijos, bet dažnai vartojamos yra kenksmingos organizmui. Ir mažą kiekį alkoholio išgėrus kasdieną ar kiek rečiau užnuodijama nervai, nusilpninamas protas ir visi kūno organai. Todėl labai vengtina net ir nedaug, bet dažnai vartoti alkoholį.

Vasaros metu, kai esti dideli karščiai, žmonės prakaituoja, iš organizmo išgaruoja daug vandens. Juntamas troškulys ir noras gerti kuo daugiausia skysčių. Paprastai, kiekvienas ieško išgerti tokio skysčio, kuris gali nuraminti troškulį. Šiuo atveju *dažniausiai geriamas vanduo, kuris, jeigu tik švarus, yra sveikiausias*. Jo kiekvienam galima gerti, kiek tik norima ir dėl juo jokis organas nesugadinamas. Bet, daugelio žmonių manymu, vandeniu esą sunku patenkinti organizmas, nes, esą, jo ir daug išgėrus, vistiek norisi gerti. Jų nuomone, esą, daug naudingiau išgerti buteliuką alaus, kuris greit nuramina norą gerti, na, ir, be to, suteikia nemaža malonumo, nes juntama geresnė nuotaika. Dėl to vasaros metu labai daug išgeriama alaus.

Tokia priemonė nuraminti troškulį yra labai apgaulinga ir žalinga. Pirmiausia, alus kad ir nuramina troškulį, tačiau jis nepatenkina organizmo. Atsigėrus alaus užuot vandens, tuojau pradedama prakaituoti ir juntamas kūne karštis. Iš kūno išgaruoja vandens daugiau negu reikia. Bet kadangi aluje esamas alkoholis paraližuoja nervus, tai, nors vandens organizmui ir reikia, tačiau gerti nesinori. Tokiu būdu organizme susidaro žalingi reiškiniai. O žmogus esti patenkintas, kad jam nesinori gerti, kad alus nuraminąs troškulį. Be to, kadangi aluje yra nemaža alkoholio, tai šis savo ruožtu, kaip ir girtuokliavimo metu, naikina nervus ir kitus organus.

Iš to tenka padaryti tiktai vieną išvadą: *vasaros metu alumi troškulio patenkinti negalima. Dėl to labai blogai daroma, kai vietoj vandens geriamas alus. Alaus vartojimas tokiais atvejais yra kenksmingas.*

Kadangi vasarą iš tikro tenka daug išgerti skysčių, o vandeniu ne visuomet norisi ir pavyksta troškulį nuraminti, tai *būtų labai naudinga prisigaminti įvairiausių bealkoholinių gėralų, kurie galima gerti vietoj alaus.* Mieste jų galima gauti gana daug. Tačiau jie, palyginti, brangūs, o kaime jų visai nėra. Bet visgi, kaimo žmonės galėtų jų pigiai prisigaminti iš įvairiausių vaisių ir kitų kaime esamų gaminių. Šie gėralai ne tik gali nuraminti troškulį, bet yra ir gardūs, maistingi ir visai nežalingi. Apie jų gaminima rašomą ūkininkų priede. *J.*

Čekoslovakijos sakalų sportiški pratimai Pragos stadijone.

GRAŽŪS LIETUVIŲ PASIRODYMAI KITUR

Lietuvos Valstybėje veikiančios lietuvių organizacijos gražiai pasirodo ne vien savo krašte, bet ir kitur. Palaikydamos glaudžius santykius su kitų valstybių panašiomis organizacijomis, jos dažnai pabendrauja betarpiškai, dalyvaudamos įvairiose didelėse iškilmėse.

Iki šiol Lietuvos organizacijos dažniau pasirodydavo Pabaltės valstybėse—Latvijoje ir Estijoje, kur nuvykdamos gražiai pasirodydavo su savo daina, muzika, sportu, tautiškais drabužiais ir kt. Dabar panašiai stengiasi pasirodyti ir kai kuriose kitose valstybėse. Pavyzdžiui, Lietuvos organizuotas jaunimas labai įspūdingai yra pasirodęs paskutinėje Čekoslovakijos sakalų šventėje, kuri buvo surengta Pragos mieste šio mėnesio pradžioje.

Lietuviai Čekoslovakijos sakalų sąskrydyje.

Pernai Kaune įvyko Lietuvos tautiškojo jaunimo „Jaunosios Lietuvos“ didelis sąskrydis, kuriame dalyvo ir Čekoslovakijos sakalų būrys. Šiemet Čekoslovakai, rengdami savo sakalų sąskrydį, taip pat pakvietė ir Lietuvos jaunimą. Į Prągą iš Lietuvos buvo nuvykę jaunalietuviai—iš viso 74 asmens. Jų tikslas — pasirodyti milžiniškame sakalų sąskrydyje su savo liaudies menu ir tautiškais šokiais.

Čekoslovakijos sakalų sąskrydis buvo nepaprastas. Jame dalyvavo šimtai tūkstančių uniformuoto ir tautiškai pasipuošusio jaunimo. Tame skaičiuje vien kitataučių buvo 7.107.

Liepos 4 dieną bendrame sakalų ir jų svečių pasirodyme dalyvavo ir lietuviai. Įnešant į sporto aikštę lietuvių tautinę vėliavą šimtatūkstantinė minia atsistojo ir susikaupė... Paskui pasigirdo sveikinimo audra. Nuoširdžiausiai buvo sveikinami prancūzai ir lietuviai.

Ištuštėjus sporto aikštei, lietuviai pasirodė atskirai. Kauno dienraščio „Lietuvos Aido“ korespondentas tą momentą aprašo šitaip:

„Muzikos garsai, ir lietuvių grupė dailia kolona išeina į stadijono vidurį, nešdama valstybinę ir dvi tautines vėliavas. Prie angos taip pat plevesuoja didelė lietuvių valstybinė vėliava. Tribūnos pagyvėja. Aplodismentai bangomis pereina iš vienos tribūnos į kitą. Iš lūpų į lūpas skrenda žodžiai: „Litva“, „litevcy“, „ot žijon litevcy!“ (tegyvuoja lietuviai!). Gerai matyti tautiški drabužiai, puikiai matyti ne tik atskirų grupių, bet ir atskirų šokėjų judesiai. Lietuvių grupės pasirodymas vis lydimas gausesnių aplodismentų.

Keturi deriniai po aštuonias poras kiekviename šoko centre prie tautinės vėliavos su išsirikiavusia prie jos sargyba. Galingi garsintuvai perduoda akompaniamentą, kuris savo gyva sulėtėjančia ir sugreitėjančia melodija sukelia naujus aplodismentus, naujas ovacijas. *Lietuvių liaudies dainų motyvų klausosi ketvirtadalis milijono žmonių* tribūnose ir už jų—sakalų patalpose, aikštėje prieš svarbiausią tribūną.

Lietuvių jaunimas šoka savo tautinius šokius. Juo arčiau galo, juo jų kiekvienas šokis darosi greitesnis ir gyvesnis. Žiūrovai pradeda ploti į šokių taktą. Pradeda dažnėti šauksmai: „Kaip tai gražu!“ Diplomatų ložėje Lietuvos pasiuntiniui Dr. E. Turauskui spaudžia ranką jo draugai diplomatai ir oficialūs asmens, dėkoja jam, kaip Lietuvos atstovui, už sėkmingą lietuvių grupės pasirodymą. Šokėjams susirikiavus į baigiamą ratelį, aplodismentai virto ovacijomis. Žiūrovai moja nuosinaitėmis, džiaugsmingai šaukia ir ploja į maršo taktą, pagal kurį dalyviai su vėliavomis priešakyje praeina pro vyriausią tribūną.

Tas pusvalandis, kurį lietuvių grupė praleido skautų stadijone, suvaidino milžinišką vaidmenį lievių vardui ir lietuvių liaudies menui išgarsinti. Tą dieną Lietuvos vardą minėjo šimtai tūkstančių žmonių, suvažiavusių į Prągą iš visų Čekoslovakijos kampų, iš visų Europos kraštų.

Kitą dieną įvyko milžiniškas Čekoslovakijos sakalų paradas. Jame dalyvavo ir kitų tautų jaunimas. Tai buvo įvairiaspalvė jaunų žmonių jūra. Kiekviena tauta pasirodė atskirai, savo tautiniuose drabužiuose.

Iškilmingoje eisenoje Pragos miesto gatvėmis ėjo 37.500 čekoslovakų sakalų, 25.075 sakalių, 2.953 muzikantai ir 784 raiti sakalai. Be to, buvo nešamos 1.002 čekoslovakų vėliavos ir ėjo 98 orkestrai. Iš kitataučių buvo 7.107. Jie nešė 187 vėliavas. Tai beveik 80.000 miniai pradėjus eiti gatvėmis pasigirdo šalygatviuose, balkonuose ir languose esamų žmonių sveikinimai ir džiaugsmingi šūkavimai.

Kitų valstybių jaunimas ėjo pagal čekoslovakų abecėlės tvarką. Pirmiausia ėjo anglai, po jų belgai, estai, prancūzai, olandai, lietuviai, latviai, rumunai, bulgarai ir kt. Lietuvių grupė buvo nepaprastai spalvinga. Joje ryškiai derinosi tautiškieji drabužiai ir jaunalietuvių

IEVA SIMONAITYTĖ 2)

JOS AISTRA

Sunku prieš srovę, bet baltasis laivas plaukia mandriai, pagreitintu tempu. Jau nebedūduoja, o brungzdžia mašinos ir marių vanduo, lyg dalgiu perpiautas, skuba į šalis, praleisdamas „Gulbę“. Ore skraido varnos, šen bei ten. Vėjas, rodos, pasisukęs, nes lyg lengva šilta ranka jis glamonėja veidus, atsipūsdamas iš pietų. Jokio balso iš niekur negirdėti. Viską uždusina galingasis elementas — saulė.

Priešais, pasroviui, atplaukia kitas laivas. Ir jis baltas, ir jis mandras kaip „Gulbė“. Ir jam, putodamas, traukiasi vanduo į šalis. Linksmai plevėsuoja nauja trispalvė jo vėliava oro srovėj. Praplaukiančiajame laive yra žmonių, pažįstančių Rūtą Daubutaitę. Sveikindami jie iškelia skrybėles ir šaukia kažką. Tatai sugrąžina Rūtą į tikrenybę. Ji išsitraukia baltą, pinikuotą skepetaitę ir moja. Laivas praplaukia greit. Rūta užsimiršta. Jos ranka tebėra iškelta ir skepetaitė tebeplevėsuoja ore. Bet štai lyg baltas balandis, skepetaitė staiga išskrenda iš Rūtos pirštų ir siūbuodama pakyla į orą. Rūta krūpteli, lyg atsibusdama ir, persisverdama per relingą, siekia pagauti...

Tuo momentu per liemenį ją apkabina tvirtos rankos:

— Koks išgąstis! Tfu. Tfu! Panelė beveik išskridote paskui skepetaitę. O kas būtų buvę tada?

Martinukas dar vis tebelaiko ją apkabinęs. Širdyje jis laimina šį momentą. Geriausios progos nebebūtų jis turėjęs susipažinti.

— Dėkui, — atsako Daubutaitė. — Bet dabar jau galite nusiraminti. Nebėra pavojaus. Aš jau nebemanau daugiau skristi.

Rūta lengvai atsipalaidoja iš Karolio Martinkaus rankų ir atsisuka į laivą. Tenai susirinkusi žmonių grupė su dideliu susidomėjimu seka šitą įvykį. Rūta Daubutaitė linksmai linkteli vienam ir kitam pažįstamam veidui ir rengiasi įsimaišyti į aną pulką. Bet inžinierius Martinkus nenori, kad taip greit jam iš rankų ištrūktų grobis. Jis paima Rūtą už rankos, lengvai ją apsuka ir kita ranka rodo į vandenį.

— Žiūrėkite, panele, skepetaitė nuskendo. Gaila. Tarkite tik vieną žodytį, ir aš šoksiu jos ieškoti.

Daubutaitė nusijuokė:

— Neverta, inžinieriau, sušlapsite kelnes.

— Už jus ir per ugnį...

Daubutaitė juokiasi vėl.

— Už tave ir į grabą, dieviškoji Rūta!

Daubutaitė staiga surimtėjo. Jos veidas iškrypo ironija, lūpos tarsi sakyti norėjo:

— E, jei jau tokiomis frazėmis pradeda...

Bet Martinkus tai pastebi, jis greit susigriebia ir atlenkia:

— Einam atsilsėti.

— — — — — — — —

Rūta Daubutaitė triūsia savo bute. Kritiškomis akimis ji apžiūri kiekvieną daiktelį, šluosto ir šveičia, nors tai neseniai jau atliko tarnaitė. Net paveikslus nuo sienos ji nukabinėja, šveičia ir valo, lyg tai jau mėnesius nebūta daryta. Pagaliau ji sustoja ties rašomuoju stalu. Čia staiga jos veidas kiek apsiniaukia rūpesčiu.

— Taigi, kad dar nebaigtas, — lyg tai atsakydama į kokį nors klausimą, lyg atsikaltindama, ji sako:

— Bet ar taip labai svarbus tasai romanas? Ar taip labai svarbu fantazijos ir visos tiktai knygoje įgyvendinamos svajonės? Ne, ne tai svarbu. Svarbi tikrybė, dabartis, ši diena, taip sako Karolis, ir jo tiesa...

Rūta Daubutaitė nebe pirmos jaunystės moteris. Bet visas jos gyvenimas tiktai svajonėms praleistas. Ji, būdama dar vaikas, svajonių nuo tikrybės neatskirdavo. Dėl to tekdavo ne tiktai suaugusių, bet ir lygiamečių pašiepą kęsti. Kada ji savaip aiškindavosi kiekvieną kitiems nesuprantamą reiškinį, tai trumpą ir aiškią ji susilaukdavo kritiką:

— Puspaikė.

Rūta paaugo ir tapo rašytoja— iš nesusipratimo. Tiktai iš nesusipratimo.

Mat, vieną kartą jai teko ilgiau pagulėti lovoje. Ir sirgdama ji parašė apysakaitę. Ne iš gyvenimo, bent nieko jos pergyvento. Ji parašė tai, ką ji buvo susisvajojusi, koks turėtų būti gyvenimas, kokio jinai pageidauja. Nebuvo tai ilgesio daina. Dar ne. Tai buvo parašyta iš nuobodumo.

Parodė tėvams. Motina sakė, kad nuodėmė esą taip rašinėti, o tėvas buvo praktiškesnis:

— Juk laikraščiai panašių fantazijų pripildyti. Duok šen, aš pasiųsiu ir tavo pasaką. — Pasiuntė.

Rūta netikėjo, kad redaktoriai priims.

Bet, štai, vieną dieną ji skaito laikrašty atspausdintą savo dvasios kūrinį. Skaito ir mano sapnuojanti.

O kiek vėliau to paties laikraščio „Literatūros kampely“: „...Šiandien galime jau pasidžiaugti nauja literatūros padangėje pasirodžiusia žvaigžde. Gražiosios lyties atstovė, Ruta Daubutaitė...“

Paskui netrukus laiškas iš paties redaktoriaus: „Rašykite daugiau, laukiame...“

Tai buvo Rūtai kelrodis, ir ji pradėjo rašyti.

Ji užmiršo, kad pasaulyje yra žmonių. Ji užmiršo, kad pasaulyje moters laukia kitoks pašaukimas. Kada ji tatai kas primindavo, tai išdidžiai atrėždavo:

— Aš, tekėti? Būti motina su vaikais? Ne, ne meilė man svarbu, man svarbu sukurti naują veikalą. Didelį galingą romaną...

Bet romaną reikia pirma jai pačiai išgyventi ir pergyventi, tada ir josios rašiniai pasidarysią realesni.

— Man to nereikia, mano svajonė — mano realybė.

— Bet...

— Jokio „bet“. Šiandien, dėkui Dievui, man niekas negali uždrausti gyventi svajonėmis.

Ir ji rašė. Ir ji plačiai pagarsėjo. Rūta Daubutaitė šiandien žinoma. Tuo tai ji iki šiol didžiavosi ir įsivaizdavo esanti laiminga.

Bet, štai, prieš keletą mėnesiu ji susitiko su Karoliu Martinkum.

Jis — pirmasis ją sužavėjęs vyriškis. Dabar ji užmiršo iksioline savo aistrą, užmiršo taip netikėtai greit savo užsimojimą tik literatūrai tegyventi.

(B. d.)

žalia uniforma. Publika einančią lietuvių grupę sutiko su nepaprastu nuoširdumu, rodančiu, kad lietuviai čekoslovakų tautoje turi didelių simpatijų. Iš žiūrovų eilių buvo girdėti šauksmai: „Lai gyvuoja Lietuva!“, „Lai gyvuoja lietuvių tauta!“.

Lietuvių dirbiniai Berlyne

Dabar Vokietijos sostinėje Berlyne yra surengta tarptautinė amatų paroda, kurioje dalyvauja beveik visos Europos valstybės.

Lietuvos amatų skyrius nors ir neturi užėmęs didelio ploto, palyginus su kitomis didelėmis valstybėmis, bet vis dėlto yra įsitaisęs labai gražiai. Tas pats „Liet. Aidas“ rašo, kad stačiai reikia stebėtis tokiu dideliu lankytojų domėjimusi Lietuvos skyriumi. Kai daug kur prie kitų valstybių skyrių erdvu, apytuščia, tai prie Lietuvos skyriaus stačiai spūstis. Lankytojai daugiausia domisi lietuvių tautiniais drabužiais, audiniais, staklėmis, kilimais, medžio drožiniais, keramika ir kt.

Lietuvos skyrius šioje Berlyno parodoje aukštai įvertintas ir pačių parodos rengėjų. *Parodos komitetas Lietuvos skyriui už jo gražų pasirodymą paskyrė dvi premijas ir 14 medalių.* Tokio aukšto įvertinimo nesusilaukė net didelės valstybės.

Į parodą buvo atsilankęs ir Vokietijos propagandos ministeris Gebelsas. Lietuvos skyriumi min. Gebelsas ypatingai buvo susidomėjęs. Atminimui jam įteiktas lietuviškas tulpių raštų audinys.

Kultūringo sugyvenimo reikalu

Žmogus negyvena pats vienas, bet gausioje visuomenėje. Vadinasi, jis palaiko tam tikrus ryšius ir santykius su artimesniais ir tolimesniais žmonėmis. Tie visi ryšiai ir santykiai yra natūralūs. Vieni jų yra privatiški, kiti visuomeniški, liečią didesnį žmonių skaičių. Šie paskesnieji santykiai būna atskirose žmonių grupėse ir tarp atskirų grupių. O visokios žmonių grupės atsiranda dėl kokių nors ekonominių, politinių ir kultūrinių interesų. Vienos grupės ideologija yra tokia, kitos vėl — kitokia.

Jeigu taip, tai tarp atskirų grupių, lygiai kaip ir tarp atskirų asmenų gali kilti visokių nesusipratimų ir priešingumų, nes, kaip žinome, vieni vienaip, kiti kitaip į tą patį dalyką žiūri, supranta ar įsivaizduoja. Tasai ideologinis žmonių suskirstymas taip pat yra natūralus reiškinys.

Vargas būtų visuomenei, jeigu visi jos nariai vienodai samprotautų, vienodai viską matytų ir tada tikrai neįmanoma būtų jokia pažanga nei vienoje gyvenimo srityje.

Pažanga yra neįmanoma ten, kame yra kritiškumo, bet kritiškumas turi būti sveikas ir sąžiningas. O vėl kritiškumas gali būti ten, kame yra nuomonių įvairumas. Tiktai tokiam žmogui, kurio asmenybė nėra susikristalizavusi, visos idėjos gali būti lygiai geros, kitaip sakant, jam vistiek kokia idelogija jam bus įpiršta*)

Taigi bet kokia visuomenės pažanga yra įmanoma tik tada, jeigu visuomenėje yra nuomonių įvairumas, jeigu yra sveikas ir sąžiningas kritiškumas, jeigu yra sveikas ir sąžiningas rungtyniavimas. Aišku, rungtyniavimas turi baigtis ten, kame prasideda bendri visuomenės ar tautos interesai. Ten rungtyniavimas turi pereiti į vieningą bendradarbiavimą.

Bet ir paprastuose, kasdieniuose reikaluose rungtyniavimas turi turėti savo ribas. Turi būti skaitomasi su priemonėmis. Sakysime sporto rungtynės taip pat visuomet vyksta pagal tam tikras taisykles. Sunku įsivaizduoti, kuo pavirstų sporto rungtynės, jeigu jose neprivalomos būtų tam tikros visų pripažintos taisyklės. Panašiai turi būti ir visuomeniniame rungtyniavime.

Kokios turi būti taisyklės, atseit, dėsniai visuomeniniame rungtyniavime? Tai turi būti visų pirma etikos dėsniai. Etika pasako, kas galima ir ko negalima daryti. Ji nustato kovos ar rungtyniavimo priemones, nubrėžia asmeniškam ir grupiniam egoizmui tam tikras ribas. Veiksmas, peržengimą šias ribas, laikomas neetišku, o sykiu ir nekultūringu. Kame vaduojamasi etika, ten niekuomet nebus daroma iš mažų, nereikšmingų dalykų didelių dalykų.

Atrodo, kad apie šiuos reikalus čia nėra prasmės kalbėti, nes visa tai kiekvienam šiandie yra gerai žinoma. Taip, žinoma, bet labai dažnai ir dargi dažniausiai šiandie žmonių elgiamasi ne pagal tai, kas žinoma, kaip turėtų būti.

Ir mūsų visuomenėje trūksta kultūringo sugyvenimo. Dar dažnai dėl menkniekio užkliūvame viens už kito, padarome iš to didelį nesusipratimą, neretai pakišame kitam koją, nors nebuvo reikalo to daryti. Atrodytų, kad kimbame prie visokių nereikšmingų smulkmenų tik todėl, kad neturime svarbesnių ir rimtesnių dalykų. Tiesa, gyvenimas daugiausia susideda iš smulkmenų, bet aišku taip pat, kad visokie ginčiai dėl mažmožių trukdo sukaupti visų pastangas kokiam nors svarbiam, visuomenės tikslui pasiekti.

Taigi į sugyvenimo kultūrą turime atkreipti daugiau dėmesio, nes be sugyvenimo kultūros negali būti ir tikro visų bendradarbiavimo.

N. N.

*) Iš tokio teigimo galima daryti išvada, kad prie įvairių srovių priklauso tik kilnūs žmonės, o tie, kurie nepriklauso kokiai nors grupei, yra abejingi visam kam. Manome, kad gyvenime pasitaiko ir kitaip ir kažin kam daugiau galima įpiršti tą ar kitą srovinę ideologiją: linkusiam prie partinio, į tam tikrus rėmus įsprausto, gyvenimo, ar žmogui, kuris sugeba pakilti aukščiau srovių ar grupių, sugeba dirbti visai visuomenei, be pažiūrų skirtumo?

Red.

Ko jie rėkia?

Šiuo metu daugiausia ir garsiausiai rėkia visoje Europoje vokiečiai. Daugelis mano, kad vokiečiams, gyvenantiems kitose valstybėse, daromos didelės skriaudos, jie persekiojami. Iš tikro yra kitaip. Iš visų daugelyje valstybių esamų tautinių mažumų, vokiečiams mažiausiai tenka nukentėti, nes jie patys yra susiorganizavę, ar, kaip mes sakoma, susiklausę; be to, už vokiečius užstoja Vokietija. O betgi vokiečiai rėkia, kartais labai balsiai. Kaip jau ne kartą buvo rašyta, toksai vokiečių riksmas suprantamas kaipo jų noras susijungti su Vokietija, o ne kaipo nuskriaustųjų kova už savo teises.

Žemiau dedame iš „XX Amžiaus“ labai įdomų straipsnį apie Čekoslovakijos vokiečių gyvenimą. Iš straipsnio matyti, kad Čekoslovakijos vokiečiai gyvena ne blogiau, kaip Vokietijoje. Skirtumas tik tas, kad turi mokėti valstybinę čekų kalbą. Bet kada nori, rengia suvažiavimus, renka visur viešai ir privačiai kultūros reikalams aukas, gauna iš valstybės iždo pašalpas, žodžiu, naudojasi plačia kultūrine autonomija, apie ką kaikuriose kitose valstybėse gyvenančios tautinės mažumos gali tik svajoti.

Minėtame straipsnyje skaitome:

„Čekoslovakijos vokiečiai, kurių ten yra apie 3.200.000 turi 2.293 vokiškas valstybines pradžios mokyklas, 447 aukštesnes, 90 vidurinių mokyklų, 138 specialias ir amatų mokyklas ir 3 aukštąsias mokyklas: dvi politechnikas ir vieną universitetą. Visose šiose mokyklose dėstomoji kalba yra vokiečių, o mokytojai ir profesoriai — vokiečiai. Vienintelė Meno Akademija Prahoje yra mišri, nes joje dalykai dėstomi čekų ir vokiečių kalbomis. Visų vokiškų valstybės laikomų mokyklų inspektoriai taip pat vokiečiai. Prie mokyklų, kurių rajone daugiau čekų, negu vokiečių, veikia tiek vokiečių, tiek ir čekų mokinių būreliai.

Turėdami tiek valstybinių mokyklų, Čekoslovakijos vokiečiai dar rūpinasi turėti ir savų privačių mokyklų. Jas laiko „Kulturverband“ s-ga. Tačiau „Kulturverbandas“ rūpinasi ne tiek privačiomis mokyklomis, kurių yra ne per daugiausia, kiek stengiasi gerinti mokyklinio jaunimo materialinę padėtį ir žiūri, kad jaunimas nenutoltų nuo vokiečių dvasios. „Kulturverbandas“ iš viso laiko 30 privačių mokyklų, 104 vaikų darželius ir 32 prieglaudas priešmokyklinio amžiaus vaikams ir, be to, 16 vietovių savomis pedagoginėmis jėgomis vykdo naminį vaikų mokymą. Ypatingą dėmesį „Kulturverbandas“ yra nukreipęs į Užkarpatį, kur prieš karą vokiečių jaunimas mokėsi vengrų mokyklose. Dabar ten vokiečių jaunimas (jo ten priskaitoma ligi 12.000) turi net 21 vokiečių pradžios mokyklą. „Kulturverbandas“ parūpina lėšų, stato naujas ir taiso senas mokyklas. Taip pat jis padeda ir valstybės laikomoms vokiečių mokykloms, parūpindamas daugiau mokslo priemonių, neturtingiems mokiniams pirkdamas vadovėlius, steigdamas knygynus, neturtingiems mokiniams duodamas mokykloje pusryčius ir kt. „Kulturverbandas“ duoda 210 stipendijų studentams ir gabiems moksleiviams gimnazijose.

„Kulturverbando“ kultūrinė veikla taip pat labai plati ir gerai su organizuota. Jis turi specialių patarėjų teatro rateliams, chorams ir kitoms provincijos kultūrinėms organizacijoms. Jis laiko visą eilę vadinamų keliaujančių mokytojų (Wanderlehrer), kurie palaiko nuolatinius ryšius tarp centro ir provincijos vokiečių įstaigų. Šie mokytojai nuolat važinėja po vokiečių kaimus ir miestelius, kur rengia visokius kursus ir populiarias paskaitas iš įvairių mokslo sričių, rodo filmas (pav., plačiai rodo Berlyno olimpiados filmą). Tam reikalui „Kulturverbandas“ turi nuosavus kino aparatus. „Kulturverbandas“ leidžia visą eilę laikraščių ir knygų jaunimui ir suaugusiems.

„Kulturverbandas“ turi 3.300 skyrių, kuriuose dalyvauja 515.00 narių. Šie rateliai sujungti į 61 apskričių sąjungas; apskričių sąjungos priklauso 20 apygardų skyrių, o šie savo ruožtu priklauso vadinamiems, darbo „tarpininkams“, kurių yra 11. Sąjungos vadovybė turi savo būstinę Prahoje. Kiekvienais metais per Žolinę „Kulturverbandas“ rengia visuotinius suvažiavimus kurie įvyksta įvairiose Čekoslovakijos vietose. Suvažiavimų tikslas — labiau populiarinti vokiečių tautinio auklėjimo idėjas per mokyklas.

„Kulturverbando“ metinis biudžetas siekia 8—9 mil. čekų kronų. Čia reikia pažymėti, kad visų „Kulturverbando“ mokyklų mokytojams mokamos tokios pačios algos, kaip ir valstybinėse mokyklose. Iš Čekoslovakijos iždo sąjunga kasmet gauna po 700.000 čekų kronų pašalpų. Kitos pajamos sudaro narių mokesčiai ir įvairios aukos. Šiek tiek pajamų sąjunga turi ir iš rašomosios medžiagos (mokykloms) prekybos. Tačiau didžiausią pajamų dalį sudaro aukos. Aukas skiria ne tik atskiri asmenys, bet ir vokiečių bankai ir kitos įstaigos. Taip pat per balius ir kitokias pramogas visada renkamos aukos „Kulturverbando“ naudai. Kasmet tuo būdu surenkama apie 1 milijoną čekų kronų. Net vokiečių viešbučiuose Čekoslovakijoje galima rasti dėžučių aukoms „Kulturverbandui“. Kiekvienoje vokiečių gyvenamoje vietoje (kaime, miestelyje) „Kulturverbandas“ laiko savo vadinamas „aukso knygas“, kuriose vokiečiai įvairiomis progomis (krikštynos, vestuvės, pakasynos ir kt.) užrašo aukas „Kulturverbendui“. Taip pat rengiamos viešos rinkliavos gatvėse. Kiekvienų metų gegužės mėnuo skiriamas „Kulturverbeudui“, ir tada dar sparčiau renkamos aukos.

„Kulturverbandas“ Čekoslovakijoje, yra labai plačiai žinoma vokiečių organzacija. Ši sąjunga randa pagarbos ir tarp čekų.

Turėdami tokias kultūrines sąlygas, Čekoslovakijos vokiečiai savo vaikus gali auklėti ir mokyti savo gimtąja kalba“.

Lietuvių kalbos skiltis

Mūsų kalbos žodingumo reikalu

Mūsų lietuviškoji kalba pasižymi dideliu žodingumu. Tačiau turime pripažinti, kad mūsų liaudies kalba yra nepalyginti žodingesnė, negu mūsų inteligentų, atseit, šviesuolių šnekamoji ir rašomoji kalba. Tiesa, liaudis nedaug teturi žodžių grynai abstraktiškoms (atitrauktoms) sąvokoms žymėti, bet tai yra visai suprantama ir pateisinama. Ne tik mūsų, bet ir kitų tautų liaudis paprastai labai konkrečiai galvoja, todėl joms ir stinga abstrakcijoms žymėti žodžių. Bet konkrečioms sąvokoms reikšti mūsų liaudyje yra labai daug visokiausių atspalvių žodžių. Tam pačiam daiktui ar veiksmui vadinti atsiranda keli, o kartais ir keliolika žodžių, vadinamųjų sinonimų. Gal nė vienos kitos tautos kalboje nėra tiek visokių sinonimų, kiek jų esama mūsų liaudies kalboje. Pavyzdžiai: *blizgėti, žvilgėti, žibėti, žerėti, spindėti, tviskėti; saulė šildo, kepina. kaitina, svilina, spirgina, šutina; brėkšti, aukšti, dienoti; suvartoti, sunaudoti, sudoroti; sakyti, šnekėti, kalbėti, plepėti, taukšti* (niekus), *tauzyti, zaunyti* (niekus), *vapėti ir vapsėti* (taip pat niekus); *pirkia, troba, lūšna, bakūžė; miškas, šilas, giria; gražeiva, dabita* (elegantas); *laibas, lieknas, plonas.*

Čia pateikta keliolika sinonimų, t. y. įvairių žodžių, kurie turi tą pačią prasmę, ir jais žymima vienas kuris daiktas, veiksmas ar daikto savybė. Bet yra dar žodžių, kurie, nors yra ir sinonimai, tačiau tarnauja žymėti tik tam tikram daiktui ar veiksmui, giminingam su kitais daiktais ar veiksmais. Pvz.: arkliu *jojama*, vežimu automobiliu ir traukiniu *važiuojama*, laivu *plaukiama* ar *iriamasi*, lėktuvu *skrendama;* partepionu *skambinama*, smuiku *griežiama, dūdele dūduojama*, kortomis *lošiama*, o artistai *vaidina*, sviediniu *žaidžiama* ir t. t.

Taigi mūsų liaudies kalba yra labai žodinga, turtinga. Tuo tarpu mūsų inteligentai negali pasigirti savo kalbos žodingumu. Ypač neturtinga yra inteligentų šnekamoji kalba. Aiškus dalykas, kad su tuo kalbos neturtu turime visi griežtai kovoti. Negalime leisti, kad mūsų kalba nusustų. Jeigu norime sudaryti bendrinę kalbą, tai dar toli gražu nereiškia, kad savąją kalbą kaip įmanydami turime prastinti. Keista, kad netgi iš kaimo kilusių jaunų žmonių kalba, jiems pabuvus kiek mieste, taip pat greit sunyksta, pasidaro neturtinga. Daugumas inteligentų taip yra suprastinę savo kalbą, kad vienu žodžiu jie žymi labai daug daiktų, veiksmų ar daikto bei veiksmo savybių. Pavyzdžiui, labai dažnai sakoma: *užsidėjau* kepurę (skrybėlę), *užsidėjau* apsiaustą, *užsidėjau* kaklaraišį, *užsidėjau* žiedą, *uždėjau* užvalkalą, *užsidėjau* naujus drabužius, *užsidėjau* pirštines, *užsidėjau* kelnes, kojines ir t. t. Ar tai nėra kalbos susinimas? Juk mūsų lietuviškoji kalba kiekvienam šių veiksmų turi atskirus žodžius. Todėl ir reikėtų sakyti: *užsidėjau* kepurę (ar skrybėlę), *apsivilkau* apsiaustą, *užsirišau* kaklaraišį, *užsimoviau* žiedą, *užmoviau* užvalkalą, *apsivilkau* naujais drabužiais, *užsimoviau* pirštines, kelnes, kojines, *apsiaviau* batais.

Arba va dar vienas kalbos prastinimo pavyzdys: Negausi pusryčių, kol *nenusimazgosi*, šiandie *mazgosime* baltinius, ar *išmazgojai* galvą, tarnaitė *mazgoja* indus, *išmazgok* grindis. Lietuvis turėtų žinoti, kad visas kūnas pirtyje *mazgojamas*, veidas *prausiamas*, o rankos dažniausiai *plaunamos*; baltiniai *skalbiami* arba *velėjami*, galva *trinkiama* (triñkti, iu, triñkia, triñkė arba triñkti, treñka, triñko) indus galime *mazgoti*, bet galime juos ir *plauti*, grindys *plaunamos*.

Inteligentai duonos riekią *atpiauna*, o ne *atriekia*, popierį žirklėmis dažniausiai *atpiauna*, o ne *atkerpa*, neklausia savo draugo, ką jis namo parėjęs *veiks*, bet ką *darys*, moterys retai jau *teka* ar *išeina už vyro*, bet dažniausiai *veda*, o ligi šiol, rodos, tik vyrai lietuviuose *vesdavo*, retai teklausiama besiskubinantį kur nors pažįstamą, kur jis *skuba, lekia, dūlina, dumia* ar *pūkšnoja*, dažniausiai vis sakoma: kur jis *drožia* ar *mauna* (šie žodžiai nieko bendro su ėjimo veiksmu neturi ir tinka visai kitokioms sąvokoms reikšti, kurias nusako tų žodžių turinys). Jeigu pažįstamas eina pamažu, „koja už kojos“, tai galima klausti, kur *žingsniuoja*, kur *stumiasi*, kur *slenka*, jeigu yra drūčkis ir nedidelis, kur *rieda*, jeigu yra aukštas ir lieknas — kur *žergia*.

Tokių pavyzdžių galima būtų apsčiai parinkti. Bet ir iš to, kas čia pateikta, aišku yra, kaip mūsų inteligentų kalba menkėja, gniūžta, nyksta. O taip juk neturėtų būti. Mes turėtume savo kalbą visomis priemonėmis turtinti, dailinti ir vartoti daugiau atitinkamų žodžių.

A. Pangonis.

KORESPONDENCIJOS

Švenčionėliai. *Lietuvių liaudies namai.* Švenčionėliuose yra 1934 metais pastatyti ir iškilmingai atidaryti lietuvių liaudies namai, kuriuose buvo rengiami lietuviški vakarai, daromi draugijų susirinkimai ir gyveno lietuviškos skaityklos vėdėjas ir dvi lietuvaitės tretininkės. Kaip praėjusių metų „Vilniaus Rytojaus“ 75(865) nr. buvo rašyta, pernai rugsėjo mėnesį šių namų savininkai buvo gavę Švenčionėlių burmistro V. Ratvinsko raštą Nr. 12/Bud., kurius buvo įsakyta namai ištušti ir nugriauti. Burmistro rašte buvo rašoma šitaip:

„Šių namų stovis yra tokis, kad jų pataisymas, kaip yra protokolu patvirtinta, negali būti įvykdomas. Dėl šių aukščiau sužymėtų priežasčių namai turi būti ištuštinti ir nugriauti“.

To paties rugsėjo mėnesio pabaigoje namų gyventojai turėjo išsikraustyti. Namai buvo užantspauduoti. Bet jų savininkų įgaliotiniams padarius aukštesnėse įstaigose atitinkamus žingsnius namai nebuvo griaunami. Iki šiol jie taip ir stovėjo tušti, nenaudojami.

Dabar nuo šių metų birželio mėnesio vidurio tuose pačiuose namuose yra apsigyvenę vietos kopo kareiviai, kurie, sako, čia apgyvendinti dvejiems metams.

Vietinis.

Vasiūnai, Švenčionių apskr. *Audra pridarė daug žalos.* Šio mėnesio 4 dieną Vasiūnų apylinkėje siautė didelė audra. Ji ėjo plačiu ruožu nuo Pastavių, kur sugriovė apie 50 trobesių ir žaibas nutrenkė 5 žmones.

Į Vasiūnų apylinkę atūžusi audra padarė šiurpulingą vaizdą: sugriovė 21 trobesį ir sunkiai pritrenkė vieną ūkininką. Iš viso nukentėjo 12 ūkininkų. Kelių ūkininkų nugriauti trobesiai (gyvenamieji namai, tvartai kluonai, pirtis). Kai kurių trobesių net pamatai išplėšti. Viesulas stogus nunešė už 100—200 metrų. Laukuose tarp javų buvo išmėtyta daug lentagalių, sulaužytų sienojų ir pritaršyta šiaudų. Kai kurių likę nesugriauti namai tiek sukreivinti, kad negalima ir durų uždaryti. Be to, nukentėjo vietos bažnyčios stogas ir išgriautas gražius kryžius, kurį buvo prieš keletą metų pastatęs kazimieriečių skyrius. Turi nuostolių ir vietos lietuvių koperatyvas: viesului nuplėšus stogą, lietus sumirkė prekes.

Ši baisi audra Vasiūnų apylinkės ūkininkus įstūmė į didelį vargą. Kai kurie neturi kur ir gyventi. Žmonės laužo rankas ir prašo kitų pagalbos. Jie kreipėsi, prašydami paramos, į Tverečiaus valsčiaus valdybą, bet ten nieko negavo. Dabar, kaip girdėti, stengiasi jiems padėti kaimyniniai kaimai, kurių audra nėra palietusi.

Vasiūnuose ir jų kaimyniniuose kaimuose gyvena lietuviai ir jie yra tautiškai susipratę. Tad tikisi, kad jų, laimingesni tautiečiai kaimynai, jiems padėsią.

K. Kariūnas.

VILNIAUS KRONIKA

Kontroliavo Lietuvių Mokslo Draugijos rinkinius

Š. m. liepos 11 dieną į Lietuvių Mokslo Draugijos rinkinių patalpas turėjo nuvykti šios Draugijos pirmininkus kun. dr. A. Viskantas ir sekretorius adv. A. Juknevičius. Ten buvo susirinkę iš Varšuvos atvykęs Švietimo Ministerijos inspektorius Bankovskis, Vilniaus Miesto Storastijos lietuviškų reikalų referentas Kvetkovskis ir Liet. Mokslo Draugijos valdiškas kuratorius adv. Venslavskis. Atidaryta Liet. Mokslo Draugijos nedegamoji spinta ir apžiūrėta rinkiniai visose patalpose. Liepos 12 d. prie pirmininko kun. dr. A. Viskanto ir draugijos valdybos nario dir. M. Šikšnio inspektorius Bankovskis ir kuratorius Venslavskis atidarė keturias dėžes, kuriose yra sukrauti uždarytos Lietuvių Mokytojų Sąjungos Švenčionių skyriaus padovanoti Draugijai įvairūs muziejiniai rinkiniai. Paskiau, atvykus Vilniaus vaivadijos konservatoriui Kieškovskiui, vėl buvo atidaryta nedegamoji Draugijos spinta ir peržiūrėta joje sukrauti auksiniai ir sidabriniai seni pinigai. Ta proga Draugijos *kuratorius adv. Venslavskis pasiėmė iš nedegamosios spintos Lietuvių Mokslo Draugijos aikštės* (prie Objazdovos gatvės) *pirkimo aktą ir tos aikštės planą.* Pirmininkui kun. dr. A. Viskantui paklausus, kokiam reikalui kuratorius Venslavskis tuos dokumentus imąs ir bene imąs paskolai užtraukti, kuratorius Venslavskis atsakė, kad jam pinigai esą reikalingi Lietuvių Mokslo Draugijos reikalams vesti.

Vilniečiai lietuviai nori dalyvauti Kaune rengiamoje tautinėje „sporto olimpiadoje"

Vilniaus lietuviai, o ypač jaunimas nepaprastai domisi Kaune rengiama pirmąja lietuvių tautine sporto olimpiada, į kurią yra pakviesti viso pasaulio lietuviai sportininkai.

Teko sužinoti, kad visa eilė Vilniaus lietuvių stengiasi gauti leidimus ir nori suskubti į olimpiados atidarymo iškilmes. Bet ypatingai stengiasi išvykti Kaunan mūsų sportininkai. Iš viso ketina išvykti per 30 lietuvių sportininkų.

Taip pat numatyta yra išsiųsti į olimpiadą ir Vilniaus lietuvių spaudos atstovus: Augustiną Buroką ir Jeronimą Cicėną.

Suprantama, mūsų sportininkai, spaudos atstovai ir paskiri asmens galės nuvykti tik tuo atveju, jeigu gaus vietos administracijos leidimus.

Pabaigė aukštąjį mokslą

Vilniaus universiteto teologijos magisteris kun. Kazys Pukėnas trejus metus studijavo aukštuosius mokslus Belgijoje, Liuveno universitete. Kun. K. Pukėnas studijas jau pabaigė, įsigydamas Liuveno universiteto politinių ir ekonominių mokslų skyriaus licenciato-magisterio laipsnį. Dabar jis yra sugrįžęs į savo tėviškę — Švenčionių apskrityje.

Ministeris Bekas Vilniuje

Šio mėn. 12 dieną rytiniu traukiniu iš Varšuvos į Vilnių atvyko Lenkijos užsienių reikalų ministeris Bekas. Vilniuje min. Bekas, kaip praneša vietos lenkų spauda, konferavo su p. Vaivada, o paskui lankė įdomesnes miesto vietoves.

Kitą dieną min. Bekas lėktuvu išskrido pro Kauną į Rygą.

Advokatų taryba Vilniuje

Teisingumo ministerio paskirtą naują advokatų tarybą Vilniuje sudaro 12 narių. Iš jų yra 10 lenkų ir 2 žydai. Šiomis dienomis naujos tarybos nariai pasiskirstė pareigomis. Advokatų tarybos pirmininku buvo išrinktas advokatas V. Lučinskis.

Išėjo naudinga knyga

Šiomis dienomis Vilniuje išėjo iš lenkų kalbos į mūsų kalbą išversta įdomi ir naudinga knyga „Sveikatingumas kaimo pirkioje". Jos vertėjas Juozas Maceika. Knygoje yra šie skyriai: butas, ūkis, drabužiai ir kūno švarumas, valgiai ir gėralai, motina ir kūdikis, limpamosios ligos, kas daryti ligoje ir pirmoji pagalba nelaiminguose atsitikimuose. Kiekvieno skyriaus turinys paryškintas yra atitinkamomis iliustracijomis. Apskritai, ši knyga išleista stropiai, meniškai.

Tarptautinė kailių mūgė

Šio mėn. 20 dieną Vilniuje bus atidaryta IV-a iš eilės tarptautinė kailių mūgė, kurioje dalyvaus apie 100 įvairių kailių firmų.

Ar dalyvaus šioje mūgėje prekybininkai iš Lietuvos, tuo tarpu dar nežinia.

Dar ne galas

A. Mickevičiaus iš lentų sukaltas paminklas dabar guli suverstas Bernardinų sode, kur netrukus bus pastatytas. Tik kol kas nėra vietos ir todėl miesto valdyba nutarė nugriauti vasaros teatro medinius namus, kurių vietoje ir bus pastatyta maketa. Ar vėliau nebus dar perkeliama į kitas vietas, tuo tarpu nežinia.

Įvairumai

Dabartiniai Madrido vaizdai

Vienas užsienio laikraštininkas neseniai lankėsi Madride ir aprašo dabartinius jo vaizdus. Kadaise gražusis Madridas dabar liūdnai išrodąs. Krautuvių kvartalas tarp Puerta del Sol Plaze Callao bei Plaza Cibelas esąs gerokai apnaikintas. Daug namų visai sugriauta. Beveik nebėra nė vieno namo, į kurį nebūtų pataikiusi granata. Šiurpų įspūdį teikia išmušti namų langai, kurie dabar nebeatmuša nė vieno saulės spindulio. Šie langai žiūri į gatvės pusę lyg aklos akys. Daugelyje vietų gatvėse matyti granatų išverstos duobės, kurios ant greitųjų tėra užpiltos smėlio sluogsniu. Žmonės šią vietą ir vadina „granatų gatve". Kai kur gatvės akmenys iš grindinio išimti ir sunaudoti barikadoms. Vietomis ir gatvės užverstos smėlio maišais, akmenimis ir kitomis kliūtimis.

Tačiau Madride dar yra vietų, kur galima užmiršti čia pat siaučiantį karą. Nepaisant visų baisenybių kavinės ir restoranai po pietų yra perpildyti, nors juose tegalima gauti tik blogą degtinę ir dar blogesnę kavą be pieno ir cukraus. Tačiau visur kitur matyti didelis gyvenimo išnaikinimas. Žmonės beveik gyvena cibulėmis, tomatais ir kitomis daržovėmis, kurias valgo daugiausia žalias. Per dieną tik vieną kartą tegalima gauti sriubos paruoštos su sena mėsa arba ekstrakto liekanomis. Šviežios mėsos beveik visai nėra galima gauti. Žmonės kuro reikalams yra iškirtę anksčiau didelį buvusį Prado parką, kuris dabar išrodo tikras tyras. Dažnai gyventojai kūrena tuščių namų grindis, namų langų rėmus ir kt. Duonos tegalima gauti labai mažai. Ir ta pati yra bloga.

Tiems keliautojams, kurie Madridą aplanko studijų reikalais, viešbučiai yra išlaikyti savo pirminiu patogumu ir puošnumu. Čia nietrūksta nei dujų, nei elektros, nei vandens, nei kitų patogumų, nei gerų gėrimų ir valgių. Visus aptarnauja palyginti gerai. Tokiais atvejais esti sakomos gražios kalbos. Tačiau tai Madrido skurdo nė kiek nesumažina.

Didelė dainų šventė Klaipėdoje

Liepos 9 dieną Lietuvos pajūryje, Klaipėdos mieste, Lietuvos Muzikų Draugija surengė didelę dainų šventę. Pirmą dieną Klaipėdos Vytauto Didžiojo gimnazijoje įvyko simfoninio orkestro koncertas, kurį atliko valstybės radiofono orkestras. Po to įvyko atskirų chorų varžybos. Geriausiai pasirodė Klaipėdos šaulių ir Telšių chorai.

Kitą dieną įvyko visų chorų koncertas. Dainavo 100 chorų — iš viso 3.000 dainininkų. Dainavimas gausiai publikai padarė didelį įspūdį.

Baigiant programą, publikoje pasirodė Amerikos Lietuvių choras „Pirmyn". Tai buvo didelė staigmena. Publikos prašomi, amerikiečiai padainavo kelias lietuviškas liaudies daineles ir užbaigė „Lietuviais esame mes gimę, lietuviais turime ir būt".

Po dainų šventės Vytauto Didžiojo gimnazijoje įvyko koncertas, kurį atliko orkestras, Klaipėdos choras, atskiri solistai ir amerikiečių choras „Pirmyn".

Užuojautos maža

Nieks nenori įsileisti žydų

Jau ne kartą buvo rašyta apie pablogėjusią daugelyje valstybių žydų padėtį. Blogiausia betgi yra Vokietijoje, o juo labiau, kai ir Austrija pateko į vokiečių rankas. Dabar susidarė tokia padėtis — Vokietijoje žydai varžomi vis labiau ir raginami kuo greičiau išvažiuoti kur kitur. Visa betgi nelaimė yra ta, kad žydai neturi kur važiuoti, o juo labiau, kad vokiečiai neduoda išsivežti kapitalų, be kurių jokia valstybė nenori žydų priimti.

Šiam klausimui išspręsti šiomis dienomis buvo sukviesta vienalė Šveicarijos mieste Eviane konferencija, kurioj dalyvauja daugelio valstybių atstovai. Visi užjaučia žydams, bet niekas nenori jų priimti. O tos valstybės, kurios sutiko tam tikrą žydų skaičių įsileisti pareiškė, kad priimsiančios tik ūkininkus, arba turinčius tam tikrus kapitalus.

Ryšium su tuo prancūzų spaudoje pasirodė straipsnių, kuriuose kreipiamas vyriausybės dėmesys į tai, kad į Prancūziją daugiau žydų neįsileistų, nes ir taip Prancūzija daugiausia jų priglaudė, kai Vokietijoje žydams pasidarė ankšta.

Lėktuvu aplink pasaulį

Rekordinis amerikiečių skridimas

Kitais 1939 metais New Yorke yra rengiama tarptautinė paroda, kurią amerikiečiai jau dabar reklamuoja visame pasaulyje. Viena iš sumaniausių reklamos priemonių yra skridimas aplink pasaulį.

Šio mėn. 10 dieną Amerikos milijonierius Huges su keturiais asmenimis iš Jungtinių Šiaurės Amerikos Valstybių išskrido per Atlanto vandenyną tiesiog į Paryžių, kur nusileido šio mėn. 11 dieną.

Iš Amerikos į Prancūziją Huges atskirdo per 16 valandų ir 16 minučių. Tai yra rekordas, nes iki šiol iš Amerikos į Prancūziją reikėjo skristi daug ilgiau, o garsusis Lindbergas skrido 33 val. ir 30 min.

Paryžiuje Huges su savo įgula išbuvo neilgai ir šio mėn. 12 į 13 dienos naktį iš Paryžiaus išskrido į Maskvą, kur atvyko 9 val. 15 min. Taigi, iš Paryžiaus, Maskvą Huges skrido 7 val. 49 min. Ta pačią dieną Huges išskrido į Omską ir 11 val. naktį jau buvo Omske, iš kur netrukus išskrido į Irkucką.

Paskutinės žinios praneša, kad Huges iš Irkucko leidosi tiesiog į Aliaską, kur jo laukia didelės žmonių minios.

Apie šio rekordinio skridimo užbaigimą pranešime kitame „Aido" numeryje.

Sovietų Rusijoje žmonių netrūksta

Suėmimai ir sušaudymai

Prancūzų spaudos pranešimu, šiomis dienomis Maskvoje buvęs suimtas trečias iš eilės Sovietų maršalas Budieny (Pernai buvo sušaudytas marš. Tuhačevskis, o šiemet suimtas marš. Jegorovas), žinomas raudonosios kavalerijos vadas. Podraug buvo suimtas ir jo štabo viršininkas Zaporožec.

Be to, oficialiai pranešama, kad Maskvoje šiomis dienomis buvo sušaudytas Sovietų Gudijos karo apygardos viršininkas generolas Bielovas, kuris šios apygardos viršininko buvo paskirtas pernai sušaudžius gen. Oborevičių.

Prie šių žinių apie suėmimus ir sušaudymus tenka dar pridurti spaudoje pasirodžiusias žinias apie sustiprintą tikėjimo persekiojimą Sovietų Rusijoje. Kadangi šiemet sueina lygiai 950 metų, kai Rusija priėmė krikščionybę, tai jau dabar yra išleistas įsakymas, kuriuo draudžiama minėti šias sukaktuves.

Sustiprinus tikėjimo persekiojimą, beveik baigiama uždarinėti dar likusios cerkvės. Per paskutines kelias savaites Maskvoje buvo uždaryta 15 cerkvių ir dabar visame mieste liko tik 25 cerkvės, kurios ilgainiui irgi bus uždarytos.

KARAS KINIJOJE

Japonai naikina kinų miestus

Paskutiniu metu japonų karo aviacija ypač pradėjo smarkiai veikti. Beveik nėra tos dienos, kad tas ar kitas kinų miestas nebūtų bombarduojamas. Labiausiai betgi bombarduojami didieji kinų miestai, kurių dauguma jau gerokai yra sunaikinta.

Dabar kasdieną bombarduojamas Hankou miestas, kurį japonai yra pasiryžę užimti ir negaili aukų slinkdami prie jo. Norėdami išvengti nesusipratimų su Europos didžvalstybėmis, japonai kreipėsi į tų valstybių pasiuntinius Kinijoje, nurodydami, iš kurių miestų turėtų būti iškraustyti kitataučiai, kurie gali nukentėti bombarduojant miestus.

Iš to spėjama, kad japonai, nepriverstę iki šiol kinų pasiduoti, netrukus dar labiau pradės pulti.

KARAS ISPANIJOJE

Italai padeda sukilėliams

Šiomis dienomis sueina lygiai dveji metai, kai Ispanijoje prasidėjo naminis karas, kuris iki šiol dar nepasibaigė. Sukilėliams padėjo ir italai ir vokiečiai, o vyriausybei prancūzai ir sovietai. Ilgainiui betgi į Ispanijos naminį karą įsitraukė tik italai, kurie yra nusiuntę ten savanorių kelias dešimtis tūkstančių.

Kartas nuo karto italų spaudoje skelbiamos žinios, kiek italų žuvo Ispanijoje. Šiomis dienomis Ryme oficialiai buvo paskelbta, ką yra nuveikusi Ispanijoje italų karo aviacija. Iš to pranešimo matyti, kad italų karo lėktuvai per paskutinius kelis mėnesius išskraidė 14.174 valandas ir per tą laiką išmėtė ant Ispanijos miestų 1.440.866 kilogramus bombų ir iššaudė 180.000 kulkų.

Paskutinės žinios praneša, kad sukilėliai pradėjo didelį puolimą.

Anglai su italais negali susikalbėti

Šio mėn. 12 dieną Londone buvo išleista vadinamoji „Baltoji knyga", kurioje yra paskelbtas anglų planas, pagal kurį norima atšaukti iš Ispanijos visus kitų valstybių savanorius. Plane numatoma, kad savanorių atšaukimas užtruksiąs maždaug 5 ...mėnesius.

Paskutinės betgi žinios praneša, kad vargiai ir šis planas bus vykdomas, kadangi netikėtai vėl atšalo Anglijos - Italijos santykiai. Kaip žinia, šiemet balandžio 16 dieną Ryme buvo iškilmingai pasirašyta tarp Anglijos ir Italijos artima bendradarbiavimo sutartis, kuri betgi iki šiol dar nepradėjo galioti, nes italai dar neatšaukė savo kariuomenės iš Ispanijos, o, be to, Anglija negalinti pripažinti sukilėliams kariaujančios pusės teisių.

Telegramų pranešimu, italai nori, kad kuo greičiau pradėtų galioti balandžio 16 dienos sutartis, bet anglai per savo ambasadorių Ryme pareiškė, kad pirmiau reikia atšaukti italų kariuomenė, o pirmoje eilėje lakūnai ir tada sutartis pradės galioti.

Anglų spauda, rašydama apie pablogėjusius Anglijos — Italijos santykius, pažymi, kad balandžio 16 dienos sutartis vargiai ką nors padės ir todėl nieko daugiau nenkalaukti, kaip priimti anglų planą ir laukti 5 mėnesius.

Kuriems rūpi mūsų krašto lietuvių visuomenės reikalai ir lietuviškos spaudos palaikymas, — kviečiame įsirašyti dažniausiai leidžiamą Vilniaus lietuvių laikraštį — „Aidą".

„AIDO" REDAKCIJA ir ADMINISTRACIJA: Wilno, ul. Dąbrowskiego 5 — 1. Administracija priima nuo 9 iki 13 val.

REDAKCIJA gaunamus straipsnius ir korespondencijas taiso ir trumpina savo nuožiūra. Nespausdintų korespondencijų ir smulkesnių straipsnių redakcija nesaugo. Rankraščių savo lėšomis negrąžina.

PRENUMERATA: Metams — 3 auks. Užsienyje — 2 doleriai. Atskiro numerio kaina 10 skatikų. **Skelbimų kaina:** tik ketvirtame puslapy 20 skatikų už eilutę.

Leidėjas ir atsak. redaktorius **Liudvikas Cicėnas.**

„RUCH" spaustuvė, Tatarska 6. Telef. 21-43.